

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Karl Mikael Hansson Nordström	Telia Tunnistus	23.01.2026 13:00:07 UTC+02:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (11 sivua)

Kansilehden sivu 1/1

Metsähallitus
PL 80
00521 Helsinki
kirjaamo@metsa.fi

Lupa- ja valvontavirasto
PL 20
13035 LVV
kirjaamo@lvv.fi

EPOELY/1481/2015

Metsähallituksen lausunto luonnonsuojelulain 35 §:n mukaisesta arvioinnista (täydennetty) koskien Mustasaaren Vistantien vaikutuksia Merenkurkun saariston Natura-alueeseen

Lupa- ja valvontavirasto pyytää Metsähallituksen lausuntoa luonnonsuojelulain 35 §:n mukaisesta arvioinnista (täydennetty) koskien Mustasaaren Vistantien rakentamisen vaikutuksia Merenkurkun saariston Natura-alueeseen (FI0800130, SAC/SPA).

Mustasaaren kunta suunnittelee uutta tieyhteyttä Björkön saaren ja Raippaluodon Vistanin kylän välille. Tien pituus on hankevaihtoehdosta (VE1A-1D, VE2, VE3 ja VE4) riippuen noin 4580–5140 m koostuen olemassa olevan metsätien parantamisesta, uuden tienosuuden rakentamisesta sekä tiepenkereen/sillan rakentamisesta Uddströmmenin salmen yli. Hankevaihtoehdot VE1A-1D ja VE2 sijoittuvat osittain Merenkurkun saariston Natura-alueelle, kun taas vaihtoehdot VE3 ja VE4 sijoittuvat Natura-alueen ulkopuolelle.

Täydennetyt Natura-arvioinnit on laatinut FCG (Finnish Consulting Group Oy) ja se on päivätty 22.1.2025.

Metsähallitus lausuu täydennetystä Natura-arvioinnista luonnonsuojelulain (9/2023, LSL) 35 §:n mukaisena Natura-alueen valtion maiden hallinnasta vastaavana luonnonsuojelun viranomaisena.

Merenkurkun saaristo (FI0800130)

Merenkurkun saaristo on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon luontodirektiivin (SAC) ja lintudirektiivin perusteella (SPA). Natura-alueen suojelun perusteena on 25 luontodirektiivin liitteen I mukaista luontotyyppiä ja 4 liitteen II lajia sekä 78 lintudirektiivin liitteen I mukaista lintulajia. Lisäksi Natura-tietolomakkeessa mainitaan 58 muuta alueen kannalta tärkeää lajia, jotka eivät kuulu varsinaisiin Natura-

Metsähallitus

PL 80 (Opastinsilta 12 C)
FI-00521 HELSINKI, Suomi Finland

Tel. 0206 39 4000
kirjaamo@metsa.fi

www.metsa.fi
Y-tunnus / Business ID: 0116726-7

suojeluperusteisiin, mutta jotka ovat huomioitu Natura-alueen eheyden ja laadun arvioinnissa. Alueella on myös 6 uhanalaista lajia.

Merenkurkun saariston Natura-alueesta noin 26 % kuuluu Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien taseeseen suojeluun varattuna alueena. Alueella on käynnissä säädösvalmistelu luonnonsuojelualueen perustamiseksi valtion hallinnoimilla alueilla. Vistantie-hankkeen alueella suojelualueiksi tullaan perustamaan kiinteistöt 499-480-7-56 ja 499-480-7-91, joista jälkimmäinen sijoittuu osittain Natura-alueen ulkopuolelle.

Laadittu Natura-arviointi (FCG, 22.1.2025)

Seuraavassa esitetään yhteenveto tehdystä arvioinnista ja sen tuloksista. Arvioinnin yksityiskohdat esitetään varsinaisessa arviointiraportissa, eikä niitä ole sisällytetty kokonaisuudessaan tämän lausunnon yhteenvetoon.

Arvioinnin aineisto ja menetelmät

Natura-arviointi laadittiin Natura-tietolomakkeen, valtion suojelualueiden biotooppikuvioiden (Metsähallitus 2023) ja lajihavaintojen (Suomen lajitietokeskus 2025, Merenkurkun Lintutieteellisen yhdistyksen Tiira-havainnot vuosilta 2014–2024, Vistantien tiehankkeen luontoselvitykset) pohjalta. Lisäksi arvioinnissa tukeuduttiin arvioinnin tekijöiden asiantuntemukseen suojeluperusteissa mainittujen lajien ja luontotyyppien alueellisesta levinneisyydestä ja edustavuudesta sekä Natura-luontotyypeille ominaisen lajiston levinneisyydestä, ekologiasta ja käyttäytymisestä.

Hankkeen vaikutukset luontodirektiivin luontotyypeihin

Osa tiehankkeen reittivaihtoehdoista (VE1A-1D ja VE2) sijoittuu Merenkurkun saariston Natura-alueelle, joten tien rakentamisesta aiheutuu suoria pinta-alamenetyksiä suojelun perusteena oleville luontotyypeille. Lisäksi arvioinnin mukaan ympäröivälle Natura-alueelle aiheutuu mantereella todennäköisiä epäsuoria vaikutuksia pintavalunnan kautta ja hulevesien mukana kulkeutuvat ravinteet voivat rehevöittää ja aiheuttaa ympäristön umpeenkasvua sekä muuttaa alueella esiintyvää lajistoa ja lajisuhteita. Vesialueella pengertie muuttaa veden virtauksia, joka puolestaan voi aiheuttaa mm. rehevöitymistä ja liettymistä. Uuden tien myötä myös alueen saavutettavuus kasvaa, mikä todennäköisesti lisää alueen virkistyskäyttöä, joka voi lisätä luontotyyppien kulumisriskiä sekä vieraslajien leviämistä alueelle. Lisääntyvä liikenne lisää ilmaan myös päästöjä, jotka voivat heikentää alueella esiintyviä luontotyyppiä.

Natura-arvioinnin johtopäätöksen mukaan Natura-alueelle sijoittuvat hankevaihtoehdot (VE1A-1D ja VE2) aiheuttavat merkittäviä vaikutuksia alueen suojeluperusteena oleville luontotyypeille. Natura-alueen kiertävät hankevaihtoehdot VE3 ja VE4 eivät aiheuta suoria vaikutuksia Natura-alueen luontotyypeille, vaan keskeiset välilliset vaikutukset kohdistuvat merialueelle, jolle ei ole osoitettu suojeltavaa luontotyyppiä.

Hankkeen vaikutukset luontodirektiivin lajeihin

Natura-arvioinnin mukaan suojeluperusteena oleville luontodirektiivin liitteen II lajeille (harmaahylje, itämerennorppa, nelilehtivesikuusi) ei arvioida muodostuvan vaikutuksia. Hankkeesta voi kuitenkin kohdistua merkittäviä heikentäviä elinympäristövaikutuksia saukkoon, mikäli lajin elinalueita sijoittuu tien alueelle tai lähiympäristöön.

Hankkeen vaikutukset lintudirektiivin lajeihin

Natura-arvioinnin mukaan Natura-alueelle sijoittuvat hankevaihtoehdot (VE1A-1D ja VE2) aiheuttavat merkittäviä vaikutuksia alueen suojeluperusteena olevalle linnustolle. Lisäksi tievaihtoehdoista VE3 ja VE4, jotka sijoittuvat Natura-alueen ulkopuolelle, aiheutuu merkittäviä vaikutuksia muutamalle Natura-alueen suojeluperusteena olevalle lintulajille. Vaikutukset muodostuvat hankkeen suorista vaikutuksista lintujen elinympäristöihin sekä välillisistä vaikutuksista, joita aiheuttavat rakentamisesta sekä lisääntyvästä liikenteestä sekä virkistyskäytöstä syntyvä häiriö ja melu. Liikenteen myötä lintuihin kohdistuu myös lisääntynyt törmäysriski.

Yhteisvaikutukset

Mahdollisten yhteisvaikutusten osalta Natura-arvioinnissa on tarkasteltu Mustasaaren tuulivoimahanketta, Björkön-Raippaluodon rantaosayleiskaavan tarkistamista, Merenkurkun saariston maailmanperintöalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmaa sekä Korkearannikon/Merenkurkun saariston maailmanperintökohteen hallintosuunnitelmaa.

Lieventävät toimenpiteet

Natura-arvioinnissa on listattu keinoja, joilla voidaan ehkäistä ja lieventää tien rakentamisesta aiheutuvia merkittäviä vaikutuksia. Esimerkiksi eniten melua aiheuttavat tien rakennustoimenpiteet voidaan ajoittaa lintujen pesimäajan ulkopuolelle. Lisäksi rakentamisen aikaisten hulevesien kuormitusta voidaan pienentää hoitamalla tietyömaan eroosiosuojaus, rakentamisen vaiheistaminen sekä rakentamisen aikainen hulevesien hallinta tilapäisillä ratkaisulla. Tien valmistuttua virkistyskäytön aiheuttamia vaikutuksia voidaan lieventää tiedottamalla ihmisiä alueen linnustosta sekä maaston kulumisherkkyydestä. Pengertielle ei myöskään osoiteta levähdyspaikkoja tai muita pysähdyspaikkoja. Lisäksi arvioinnin mukaan rantojen umpeenkasvua voidaan ehkäistä ja luontotyyppien tilaa parantaa mm. niitoilla, joilla voidaan estää rantojen ruovikoitumista ja umpeenkasvua ja siten edistää arvokkaiden biotooppien säilymistä ja parantaa alueen luonnon monimuotoisuutta.

Vaikutukset Natura-alueen eheyteen

Vaikutukset Natura-alueen eheyteen ja koskemattomuuteen arvioidaan kaikissa tiehankkeen vaihtoehdoissa merkittäviksi.

Metsähallituksen lausunto Natura-arvioinnista

Natura-arvioinnin kohdentaminen ja asianmukaisuus

Metsähallitus katsoo, että Natura-arvioinnissa käytetyt menetelmät ovat pääosin asianmukaisia ja mahdollistavat alueen suojeluperusteena oleviin lajeihin ja luontotyypeihin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin. Metsähallitus kuitenkin huomauttaa, että Natura-arviointi perustuu ensisijaisesti kartta- ja paikkatietoanalyysiin, kun taas hankkeen luontoselvityksen yhteydessä kerättyä aineistoa ei täysin ole hyödynnetty Natura-arvioinnissa. Esimerkiksi suunniteltujen tielinjausten kasvillisuuden ominaispiirteet sekä Natura-alueella että sen ulkopuolella kuvataan ainoastaan hankkeen YVA-selostuksessa (kpl 4.3.2), vaikka vastaava kuvaus olisi ollut perusteltua esittää myös Natura-arvioinnissa. Vastaava puute koskee myös mm. hankkeessa tehtyjen linnustoselvitysten tuloksia.

Tiehankeeseen vaikutuksia Natura-alueen luontotyypeihin arvioidaan vaihtoehtoisten tielinjausten perusteella. Metsähallitus huomauttaa, että hankekuvaus esitetään Natura-arvioinnissa yleispiirteisesti eikä pengertien teknistä toteutustapaa kuvata Natura-arvioinnissa tarkasti. Natura-arvioinnissa tien leveydeksi esitetään 7 metriä, jolla Natura-luontotyypeihin kohdistuvia menetyksiä arvioidaan. Metsähallitus katsoo, että tietä ei todennäköisesti ole mahdollista toteuttaa em. leveydellä, vaan tiealue on kokonaisuudessaan tätä leveämpi ja myös hankkeen edellyttämä elinympäristömuutos arvioitua suurempi. Erityisesti merialueilla pengertien perustaminen edellyttää täydennetyn YVA-selostuksen (kpl 3.4.1) mukaan 10–30 m leveän alueen, jolta merenpohjan kasvillisuus tulee muuttumaan.

Metsähallitus huomauttaa, että arvioinnissa ei ole hyödynnetty ajantasaisinta tietoa rannikon laguunit -luontotyyppin (1150) esiintymisestä. Arvioinnin lähteissä viitataan alueen luontotyyppien osalta Metsähallituksen biotooppikuviot -aineistoon (15.10.2024), kun taas varsinaisessa arvioinnissa (kpl 7.1) viitataan Metsähallituksen vuoden 2017 aineistoon. Lisäksi arvioinnissa viitataan Metsähallituksen SutiGis-paikkatietoaineistoon, jota ei ole enää olemassa. Metsähallitus huomauttaa, että vedenalaisia Natura-alueen suojelun perusteena olevia luontotyypejä (ml. rannikon laguunit) ei ole Metsähallituksen biotooppiaineistossa kuvioitu maaluontotyyppien tapaan kattavasti. Metsähallitus ja Suomen ympäristökeskus ovat tuottaneet päivitetyn laguuniaineiston (Haapamäki ym. 2021), joka löytyy mm. Velmu-karttapalvelusta ja jota olisi tullut käyttää arvioinnin lähtöaineistona.

Natura-arvioinnissa todetaan rannikon laguunit -luontotyyppin osalta (kpl 7.1.1.), että "mikäli pengertien osuutta voidaan tarkemmalla suunnittelulla vähentää lisäämällä siltojen sekä rumpujen osuutta, ei muodostu merkittäviä heikentäviä vaikutuksia penkereiden lähialueen vedenalaisille luontotyypeille." Metsähallitus huomauttaa, että mahdollisten lisäsiltojen tai -rumpujen osalta ei ole arvioinnissa esitetty suunnitelmia tai niihin liittyviä oleellisia mallinnuksia mm. veden virtaamista. Toteamus lisäsiltojen tai

-rumpujen vaikutuksista jää siten irralliseksi, eikä niiden vaikutuksia vedenalaisille luontotyypeille ole mahdollista arvioida ennen yksityiskohtaisempia suunnitelmia.

Rannikon laguunien vaikutusarvioinnissa todetaan, että eri tievaihtoehdot sijoittuvat useiden laajojen avoimien ja suojaisien näkinpartaispohja -luontotyyppien kohdille heikentäen niitä merkittävästi, mutta että vesialueelle ei ole kuitenkaan osoitettu suojeltavaa luontotyyppiä. Metsähallitus toteaa, että näkinpartaispohjat eivät ole direktiiviluontotyyppi, mutta näkinpartaislevälajeja lukeutuu Natura-alueen kannalta tärkeisiin lajeihin, jotka huomioidaan Natura-alueen eheyden ja laadun arvioinnissa. Metsähallitus lausuu hankkeen vaikutuksista näkinpartaispohjiin yksityiskohtaisemmin täydennetystä YVA-selostuksesta antamassaan lausunnossa.

Metsähallitus katsoo, että Natura-arviointi on paikoin epäjohtonmukainen koskien hankkeen vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontotyyppeihin, joita on arvioitu luontotyyppikuvioittain. Arvioinnin johtopäätöksissä selkeästi todetaan, että Natura-alueelle sijoittuvat tievaihtoehdot VE1A-1D ja VE2 aiheuttavat merkittäviä vaikutuksia Natura-alueen suojelun perusteena oleville luontotyypeille, mutta luontotyyppien vaikutusarvioinneissa merkittäviä heikentäviä vaikutuksia ei arvioida muodostuvan. Heikentäviä vaikutuksia ei arvioinnin mukaan muodostu, koska vaikutuksia kohdistuu vaihtoehdosta riippumatta hyvin pienelle alalle koko suojelun perusteena olevan luontotyyppin pinta-alasta, eli vaikutusala suhteutettuna luontotyyppin koko pinta-alaan Natura-alueella on pieni. Metsähallitus katsoo, että vaikutusten merkittävyys olisi tullut kirjoittaa selkeämmin myös luontotyyppien vaikutusarviointeihin.

Natura-arvioinnissa (kpl 5.5.1.) hankkeen vaikutusmekanismeista todetaan, että ”ympäröivälle Natura-alueelle aiheutuu mantereella todennäköisiä epäsuoria vaikutuksia pintavalunnan kautta” ja ”maa-alueilla tien ympäristön pintavesiin kohdistuvat vaikutukset syntyvät tiealueella muodostuvista hule- ja valumavesistä, joista aiheutuu kiintoainekuormitusta...”. Metsähallitus katsoo, että hankkeesta aiheutuvat hule- ja valumavedet todennäköisesti vaikuttavat myös ympäröivän Natura-alueen merialueeseen aiheuttaen rehevöitymistä sekä umpeenkasvua, kuten maa-alueillakin.

Vaikutukset luontodirektiivin luontotyyppeihin

Metsähallitus katsoo, että tiehankkeen (erityisesti vaihtoehdot VE1A-1D ja VE2) vaikutukset Merenkurkun saariston Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontotyyppeihin kohdistuvat erityisesti rannikon laguuneihin (1150) sekä maankohoamisrannikon primäärisuknessiovaiheiden luonnontilaisiin metsiin (9030), jotka ovat myös Merenkurkun saariston Natura-alueen keskeisiä suojeluperusteita. Vaihettumis- ja rantasoiden (7140) sekä puustoisten soiden (91D0) osalta vaikutukset kohdistuvat ensisijaisesti yksittäisiin luontotyyppikuvioihin, minkä vuoksi Metsähallitus

katsoo, että vaikutuksilla ei ole todennäköisesti merkittävää vaikutusta luontotyyppien tilaan tai edustavuuteen Natura-alueella.

Metsähallitus katsoo, että suunnitellun hankkeen (erityisesti vaihtoehdot VE1A-1D ja VE2) merkittävät heikentävät vaikutukset rannikon laguuneille muodostuvat suorasta pinta-alamenetyksestä luontotyyppille sekä em. hankevaihtoehtojen rehevöitymistä sekä liettymistä lisäävistä vaikutuksista, joita aiheuttavat mm. virtausten paikallinen hidastuminen sekä alueelle valuvien hulevesien sisältämät epäpuhtaudet.

Metsähallitus huomautti edellä, että arvioinnissa ei ole hyödynnetty ajantasaisinta tietoa rannikon laguunit -luontotyyppin esiintymisestä. Tästä syystä arvioinnissa on jäänyt huomiotta Hannos Valsörarnan eteläpuolelle sijoittuva noin 4 ha kokoinen fladaksi luokiteltu rannikon laguuni, jota tiehankkeen vaihtoehdot VE1A-1D sivuavat vähintään sadan metrin matkalta. Metsähallitus toteaa, että em. flada on rajattu päivitettyyn laguuniaineistoon (Haapamäki ym. 2021) ja että kyseessä on vesilain 2. luvun 11 §:n mukainen suojeltu luontotyyppi. Metsähallitus katsoo, että tiehankkeella voi olla merkittäviä heikentäviä vaikutuksia kyseiselle fladalle. Metsähallitus myös huomauttaa päivitettyyn laguuniaineistoon perustuen, että tievaihtoehdot VE1A-1D sijoittuvat Hannos Valsörarnan eteläpuolella kahden rannikon laguuniksi -luokitellun luontotyyppin väliin kapealle maakaistaleelle.

Metsähallitus huomautti edellä, että tietä ei todennäköisesti ole mahdollista toteuttaa 7 metrin leveydellä, vaan tiealue on kokonaisuudessaan tätä leveämpi penkereen pohjan leveys huomioiden. Arvioinnin mukaan tievaihtoehdossa VE1B, joka sijoittuu Uddenin länsirannalla sijaitsevan rannikon laguunit -luontotyyppiä edustavan fladan alueelle, menetetään luontotyyppin pinta-alasta noin 4 aaria. Metsähallitus katsoo, että em. luontotyyppin pinta-alamenetyks on todennäköisesti arvioitua suurempi, kun huomioidaan tien todellinen pohjan leveys.

Metsähallitus toteaa, että tiehanke (erityisesti vaihtoehdot VE1A-1D ja VE2) sijoittuvat Merenkurkun saariston Natura-alueella pääosin maankohoamisrannikon primäärisukessiovaiheiden luonnontilaiset metsät -luontotyyppille (9030). Em. luontotyyppikuviot ovat hankealueella edustavuudeltaan pääosin hyvässä tilassa. Metsähallitus katsoo, että Natura-alueelle sijoittuvat hankevaihtoehdot vaikuttavat primäärisukessiovaiheiden luonnontilaisten metsien tilaan Grundskatin ja Hannos Valsörarnan alueella sekä luontotyyppin pinta-alan pienenemisen että pirstoutumisvaikutuksen kautta. Vaikutus kohdentuu tässä yhteydessä kuitenkin suhteessa pienelle osalla Merenkurkun saariston Natura-aluetta. Toisaalta Metsähallitus huomauttaa, että em. luontotyyppiin kuuluvilla metsäkuvioilla ja muilla lehtimetsäkuvioilla on todennäköisesti keskeinen merkitys alueella esiintyvälle, salassa pidettävälle lintulajille, mikä korostaa luontotyyppin merkitystä Natura-alueen suojeluperusteiden kannalta.

Metsähallitus on kartoittanut Raippaluodon sisäosien vedenalaista luontoa kattavasti mm. Velmu- ja SeaGIS2 -hankkeissa ja alueella on tehty myös viistokaikuluotausta.

Natura-luontotyyppien lisäksi alueella esiintyy jääkauden aikana syntyneitä De Geer-moreeneja, jotka muodostavat alueelle tunnusomaisen maiseman yhdensuuntaisten pitkulaisten saarien halkomasta merestä. Metsähallitus on kartoitustensa perusteella havainnut, että moreenit jatkuvat veden pinnan alle ja muodostavat ympäröiviltä pehmeiltä pohjilta kohoavia kovan pohjan elinympäristöjä, jotka voidaan luokitella Natura-luontotyyppiin riutat (1170). Vaikka De Geer -moreenit eivät lukeudu Natura-alueen suojelun perusteena oleviin luontotyypeihin, Metsähallitus katsoo, että todennäköisesti kaikilla Vistantie-hankkeen vaihtoehtoilla on merkittäviä vaikutuksia moreenimuodostumiin, sillä kaikkien tievaihtoehtojen reitit todennäköisesti hyödyntävät moreeneja ja kulkevat enemmän ja vähemmän niiden päältä. Näin ollen myös moreenien muodostamiin vedenalaisiin koviin pohjiin luokiteltaviin elinympäristöihin syntyy vaikutuksia.

Natura-arvioinnin mukaan Uddströmmenin merialue on luokiteltavissa Natura-luontotyyppiin laajat matalat lahdet (1160), joka ei kuitenkaan ole Natura-alueen suojelun perusteena oleva luontotyyppi. Metsähallitus toteaa, että hankealuetta lähinnä sijaitseva laajat matalat lahdet -luontotyyppi sijaitsee Revöfjärdenin Långskärsslaganin alueella hankealueesta itään, ja katsoo, että Uddströmmenin luokittelu laajat matalat lahdet -luontotyyppi on virheellinen.

Vaikutukset luontodirektiivin lajeihin

Metsähallitus yhtyy Natura-arvioinnin johtopäätökseen, jonka mukaan tiehankkeesta ei kohdistu vaikutuksia itämerennorpalle tai harmaahylkeelle, joiden esiintymisalueet sijoittuvat kauemmas merelle.

Arvioinnin mukaan hankkeesta voi kohdistua merkittäviä heikentäviä vaikutuksia saukoon, mikäli lajin elinalueita sijoittuu tien alueelle tai lähiympäristöön. Saukon osalta ei kuitenkaan ole tehty erillisiä inventointeja, vaan arviointi perustuu olemassa olevaan tietoon lajin esiintymisestä ja elinympäristöstä. Arvioinnin mukaan Björkön-Vistan alueelta ei myöskään ole tiedossa tarkempia saukkohavaintoja. Metsähallitus lausui hankkeen YVA-ohjelmavaiheessa (MH 1969/2015, 18.8.2017) tarpeesta selvittää saukon esiintymistä hankealueella, ja huomauttaa, että saukosta on Björkön alueelta tuore havainto Laji.fi -lajitietokannan perusteella. Metsähallitus katsoo, että saukon esiintymisestä hankealueella olisi tullut tehdä oma selvityksensä eikä arvioinnissa esitetty johtopäätös vaikutusten merkittävydestä perustu asianmukaiseen arviointiin.

Metsähallitus katsoo, että tiehankkeella ei todennäköisesti ole vaikutuksia nelilehtivesikuuseen, sillä lajia ei ole havaittu vaikutusalueella laajoista eri toimijoiden kartoituksista huolimatta.

Vaikutukset lintudirektiivin lajeihin

Natura-arvioinnissa tiehankkeen vaikutuksia arvioidaan suhteessa vesi- ja rantalintuihin sekä metsäympäristön lajeihin. Sen sijaan merilintujen osalta merkittäviä vaikutuksia ei arvioida aiheutuvan, koska lajien elinympäristöt sijoittuvat etäälle hankealueesta. Metsähallitus pitää tätä rajausta perusteltuna.

Natura-arvioinnin mukaan hankkeen vaikutukset kohdistuvat erityisesti ranta- ja vesialueilla pesiviin lajeihin. Selvitysten perusteella alueella ruokailevien ja levähtävien lajien yksilömäärät ovat uiveloita lukuun ottamatta pieniä koko Natura-alueella esiintyvään populaatioon verrattuna. Metsähallitus toteaa, että Merenkurkun saariston Natura-alue on kooltaan Suomen suurimpia ja Natura-tietolomakkeessa esitetyt arviot alueen yksilömääristä todella karkeita.

Arvioinnin mukaan alueella pesiviin vesi- ja rantalintujen osalta hankkeen elinympäristövaikutukset kohdistuvat Natura-alueella kokonaiskantaan suhteutettuna vähäiseen määrään pesiviä pareja. Varovaisuusperiaatteen perusteella lajeihin arvioidaan kuitenkin kohdistuvan merkittäviä vaikutuksia. Suorien elinympäristömuutosten lisäksi merkittävien vaikutusten riskiä alueen vesi- ja rantalinnustoon arvioidaan aiheutuvan tieliikenteen ja virkistyskäytön lisääntymisestä sekä niistä aiheutuvasta melun ja häirinnän lisääntymisestä.

Metsähallitus yhtyy Natura-arvioinnissa todettuun, että tiehanke sijoittuu alueelle, jolla ihmisestä aiheutuvia häiriötekijöitä on nykyisin vähän ja hanke tulee tästä syystä muuttamaan alueen nykytilaa. Metsähallitus pitää tehtyä linnustovaikutusten arviointia vesi- ja rantalinnuston osalta todennäköisesti oikeansuuntaisena. Metsähallitus katsoo, että suunniteltu hanke (erityisesti vaihtoehdot VE1A-1D ja VE2) tulee muuttamaan todennäköisesti merkittävästi vesi- ja rantalinnuston tilaa erityisesti Uddströmmenin alueella. Koko Natura-alueen kannalta vaikutusten merkittävyyttä laskee osin hankkeen kohdistuminen melko pieneen osaan Natura-aluetta. Lisäksi, kuten Natura-arvioinnissakin todetaan, osa alueella pesivistä lajeista (mm. laulujoutsen) on viime vuosina pesinyt hyvinkin lähellä ihmistoiminnassa olevia alueita, minkä vuoksi niiden sopeutuminen tiehankkeen vaikutuksiin voi olla mahdollista.

Metsäympäristölle ominaisista lajeista tiehankkeen vaikutusten arvioidaan kohdistuvan erityisesti pohjantikan, palokärjen, varpuspöllön, teeren ja pyyn pesimäympäristöihin, joita sijoittuu pääasiassa Natura-alueen ulkopuolelle, Grundskatin metsäalueelle. Natura-alueen ulkopuolella esiintyvät parit voivat toisinaan ruokailla tai pesiä myös Natura-alueella. Parimääriltään runsaslukuisille lajeille hankkeella ei kuitenkaan arvioida olevan niin merkittävää vaikutusta, että vaikutukset heijastuisivat merkittävinä Natura-alueella esiintyvään kantaan. Metsähallitus katsoo, että metsäluonnon pirstoutuminen ja ihmisvaikutteisuuden lisääntyminen tulevat todennäköisesti korostamaan em. vaikutuksia suorien elinympäristömenetysten rinnalla. Vaikutukset kohdistuvat tässä yhteydessä kuitenkin varsin rajatulle alueelle, mikä pienentää niiden merkittävyyttä Natura-alueen suojeluperusteiden kannalta. Myös metsälajien osalta vaikutukset ovat

suurempia vaihtoehtoisissa VE1A-1D ja VE2, joissa hankkeen toteuttamisella on myös suoria vaikutuksia em. metsälajien elinympäristöihin tiehankkeen toteuttamisen edellyttämän kasvillisuuden raivauksen vuoksi. Metsähallitus yhtyy Natura-arvioinnin johtopäätökseen, ettei suunniteltu hanke aiheuta todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia metsälajeihin pl. yksi salassa pidettävä laji.

Natura-arvioinnissa vaikutuksia kolmeen salassa pidettävään lajiin tarkastellaan erikseen vain viranomaiskäyttöön tarkoitettussa liitteessä. Metsähallitus lausuu hankkeen vaikutuksista em. lajeihin lausunnon liitteessä 1 (liite toimitetaan viranomaiskäyttöön). Metsähallitus katsoo, että hankkeesta aiheutuu todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia yhteen salassa pidettävään lajiin (vaihtoehdot VE1A-1D ja VE2) tai merkittäviä vaikutuksia ei voida sulkea pois ilman arvioinnin tarkentamista (VE3, VE4). Kahden muun salassa pidettävän lajin osalta Metsähallitus katsoo, että hankkeesta aiheutuvat häiriövaikutukset vaikuttavat todennäköisesti lajien pesäpaikkoihin ja voivat aiheuttaa lajien pesimäpaikkojen siirtymistä. Vaikutukset kohdistuvat näiden lajien osalta kuitenkin ensisijaisesti Natura-alueen ulkopuolisiin pesäpaikkoihin, minkä vuoksi vaikutukset lajien esiintymiseen Natura-alueella eivät todennäköisesti nouse merkittäviksi.

Yhteisvaikutukset

Natura-arvioinnin mukaan tiehankkeella ei synny yhteisvaikutuksia muiden arvioinnissa tarkasteltujen hankkeiden tai suunnitelmien kanssa. Metsähallitus yhtyy edellä mainittuun johtopäätökseen.

Lieventävät toimenpiteet

Euroopan komission tiedonannon (2021/C 437/01) mukaan jokainen lieventävä toimenpide on Natura-arvioinnissa kuvattava yksityiskohtaisesti ja täsmennettävä, miten se poistaa tai vähentää todettuja haitallisia vaikutuksia. Metsähallitus katsoo, että Natura-arvioinnissa esitetyt lievennystoimenpiteet eivät poissulje hankkeen merkittäviä heikentäviä vaikutuksia lausunnossa käsiteltyihin luontotyyppeihin. Metsähallitus myös toteaa, että lievennystoimien yksityiskohtainen kuvailu ja niiden toimivuuden analyttinen tarkastelu on olennaisen tärkeää, kun niiden arvioidaan pienentävän heikentävät vaikutukset merkittävän kynnyksen alapuolelle. Esimerkiksi suunnitellun hankkeen toteutumisen myötä liikenne ja virkistyskäyttö tulevat todennäköisesti lisääntymään, minkä osalta lieventävä toimenpide on kuitattu arvioinnissa lyhyellä maininnalla siitä, että ihmisiä informoidaan alueen herkkydestä. Lievennystoimenpiteenä on esitetty myös mm. rakentamisen aikaisia hulevesien hallinnan tilapäisiä ratkaisuja. Metsähallitus katsoo, että työmenetelminä tulee lähtökohtaisesti käyttää menetelmiä, joiden ympäristövaikutukset ovat mahdollisimman pienet, eivätkä edellä mainitun kaltaiset ratkaisut ole todellisia lieventämiskeinoja.

Vaikutukset Natura-alueen eheyteen

Tiehankeeseen vaikutukset Natura-alueen eheyteen ja koskemattomuuteen arvioidaan kaikissa vaihtoehdoissa merkittäviksi. Metsähallitus kiinnittää huomionsa erityisesti pengertien aiheuttamiin muutoksiin veden virtaamisessa, jota myös arvioinnissa on korostettu. Metsähallitus katsoo, että kattavista veden virtausmallinnuksista huolimatta virtausmuutoksilla saattaa olla ennalta arvaamattomia paikallisia vaikutuksia alueen ekologiseen toiminnallisuuteen ja mallinnusten tuloksista tehtyihin johtopäätöksiin tulee suhtautua kriittisesti.

Natura-tietolomakkeessa mainitaan muita alueen kannalta tärkeitä lajeja, jotka eivät kuulu varsinaisiin Natura-suojeluperusteisiin, mutta jotka ovat huomioitu Natura-alueen eheyden ja laadun arvioinnissa. Näistä lajeista 4 kuuluu näkinpartaisleviin, jotka Metsähallituksen kartoitusten mukaan muodostavat etenkin Uddenin edustalla kymmenien neliömetrien kokoisia kasvustoja. Metsähallitus toteaa, että Uddströmmen salmi on näkinpartaisten esiintymisen kannalta yksi alueen edustavimpia. Hankkeessa on myös teetetty täydentäviä näkinpartaiskartoituksia Natura-alueen ulkopuolisille tievaihtoehtojen VE3 ja VE4 alueille. Kartoitusten perusteella myös Natura-alueen ulkopuolella esiintyy laajoja näkinpartaisniittyjä (Roininen, 2021). Metsähallitus yhtyy Natura-arvioinnin johtopäätökseen, jossa todetaan, että tien toteuttaminen vaihtoehdosta riippumatta erittäin todennäköisesti merkittävästi heikentää näkinpartaispohja -luontotyyppiä. Metsähallitus myös toteaa, että näkinpartaisiin kohdistuvat merkittävät heikentävät vaikutukset muodostuvat tien rakentamisesta alueelle aiheutuvista suorista pinta-alamennyksistä sekä vesialueella pengertien aiheuttamista veden virtausten muutoksista, mikä voi aiheuttaa rehevöitymistä ja liettymistä, joille foottisessa vyöhykkeessä esiintyvät näkinpartaiset ovat erityisen alttiita. Lisäksi hule- sekä valumavedet saattavat lisätä merialueen rehevöitymistä edelleen.

Johtopäätökset

Metsähallitus katsoo, että Natura-arvioinnin johtopäätökset luontotyyppi-vaikutusten osalta ovat oikeansuuntaiset, ja tievaihtoehdoista VE1A-1D sekä VE2 muodostuu alueen suojelun perusteena olevalle rannikon laguunit -luontotyyppille (1150) merkittäviä heikentäviä vaikutuksia suorina pinta-alamennyksinä. Lisäksi kaikista tievaihtoehdoista syntyy suorina vaikutuksia alueelle ominaisiin De Geer -moreenimuodostumiin sekä niiden pinnan alle muodostamiin kovan pohjan elinympäristöihin, jotka Metsähallituksen kartoitusten perusteella voidaan luokitella Natura-luontotyyppiin riutat (1170). Kaikki tievaihtoehdot aiheuttavat myös suorina pinta-alamennyksiä alueella esiintyviin laajoihin näkinpartaisniittyihin, jotka lukeutuvat Natura-alueen kannalta tärkeisiin lajeihin.

Metsähallitus katsoo, että Merenkurkun saariston Natura-alueen suojeluperusteena olevista lintulajeista hankkeen vaikutukset kohdistuvat erityisesti alueella pesivään vesi-

ja rantalinnustoon sekä yhteen alueella pesivään, salassa pidettävään lajiin. Salassa pidettävän lajin osalta Metsähallitus katsoo, että kaikki Natura-arvioinnissa tarkastellut vaihtoehdot voivat vaikuttaa lajin käyttämiin pesimä- tai ruokailualueisiin. Kyseisen lajin osalta merkittäviä vaikutuksia ei voida sulkea pois ilman arvioinnin tarkentamista myöskään Natura-alueen ulkopuolelle sijoittuvien vaihtoehtojen (VE3, VE4) osalta.

Metsähallitus kiinnittää myös erityistä huomiota Uddströmmenin salmen ylittävän pengertien vaikutuksiin alueen veden virtauksiin, ja katsoo, että muutokset virtausnopeuksissa voivat aiheuttaa merialueen rehevöitymistä sekä liettymistä. Vaikutus voi kertautua, jos tiehankkeen hulevedet edelleen kuljettavat kiintoainesta sekä muita epäpuhtauksia merialueelle. Metsähallitus myös toteaa, että pintavesien ekologisen tilan luokittelun mukaan Raippaluodon sisäosien tila on tyydyttävä, kun taas saaren pohjoisosassa ulkomerellä pintavesien tila on hyvä. Tästä syystä Metsähallitus katsoo, että ekologiselta tilaltaan parempilaatuisen veden virtaus Raippaluodon sisäosiin on olennaista alueen ekologiselle ja muuttuvat veden virtausolosuhteet voivat aiheuttaa vedenlaadun heikkenemistä ja nopeuttaa alueen rehevöitymiskehitystä.

Metsähallitus katsoo, että vaikutusten lievennystoimenpiteet esitetään Natura-arvioinnissa yleispiirteisesti, eikä niiden perusteella ole mahdollista sulkea pois merkittäviä heikentäviä vaikutuksia lausunnossa esiintuotuihin luontotyypeihin tai alueen suojeluperusteena olevaan pesimälinnustoon.

Lausunnon ovat laatineet maankäytön erityisasiantuntijat Aija Nieminen ja Asko Ijäs.

Turussa 23.1.2026

Mikael Nordström

Asiointijohtaja

Metsähallitus, Luontopalvelut